

Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsiooni teabeleht ilmub kolm korda aastas ning on mõeldud assotsiatsiooni liikmete ja laiema üldsuse teavitamiseks EKJA tegevusest ja keskkonnajuhtimisest.

SISUKORD

LK 2

Ülevaade EKJA juubelikonverentsist
26. augustil 2008

LK 3

EKJA Poolas
Viire Viss

LK 4

Uudiseid Euroopast

LK 5

Uut keskkonnaõigusaktides
(juuni-oktoober 2008)

LK 6

Konkurss „Keskkonnategija 2008“
Kadri Tomingas

LK 7

Uuring keskkonnajuhtimissüsteemide
rakendamisest Eestis
Karin Kilk

ISO 14001 STATISTIKA

LK 8

Mis tehtud, mis teksil

Jälle on aasta lõpukorral ning paras aeg teha kokkuvõtteid ning seade uusi sihte. Allapoole loksuv, aga samas paljusid asju selgitav majanduslangu teeb oma tööd. Kindlasti ei ole see lõpp, vaid uute võimaluste algus meie kõigi jaoks. Euroopa Liit on avaldanud lootust, et majanduskriisi üleelamine võimaldab meil kõigil võtta keskkon-
naõbraliku kursi.

See aasta oli meile kõigile tegus. EKJA-le oli see juubeliaasta - keskkonnaprojektist alguse saanuna on EKJAst saanud 5 aastane ettevõteteid ja keskkonnaspetsialiste ühendav organisatsioon. Juubelikonverentsil tõdeti, et EKJA-t kui tugevat partnerit Keskkonnaministeeriumile on jätkuvalt vaja. Seega areneme edasi ka uuel aastal, võttes eesmärgiks kvaliteetse arengu. Koostöö tihendamiseks sõlmisime aasta alguses Keskkonnaministeeriumiga vaba tahte lepingu. Täna ei ole see algatus veel täit vilja kandma hakanud, kuid uus aasta on ees ja loodame siis juba tunduvalt suuremat saaki.

EKJA liikmetele huvi pakkuvatest teemadest rääkides ei saa üle ega ümber keskkonnatasudest ja nende kavandamisest järgmiseks kümneks aastaks.

Ettevõtjatele on väga oluline, et nii pikaks ajaks kavandatud maksupoliitika oleks selge, läbipaistev, keskkonnale kasulik ja samas kõiki osapooli rahuldav. Täna see nii veel ei ole - miks muidu ettevõtjad planeeritavat kava uudsuse puudumise ja liiga kõrgete maksude osas kritiseerivad ning Keskkonnaministeerium teisalt ettevõtjaid keskkonda halvenenud suhtumises hurjutavad. Ehk toob uus aasta siin üksmeele ja selgema pildi tulevikku. Peame siiski kõik selle plaani järgi elama ja kosutama majandust uuele tõusule.

Kindlasti jätkame uuel aastal oma koolituste ja teadmiste jagamise rolli keskkonnakaitse vallas, tihendame veelgi koostööd läbi mitteformaalsete ürituste ning arendame kontakte lähiriikide keskkonnaorganisatsioonidega. Aitäh kõigile panuse eest EKJA arengusse ja loodame, et see saab uuel aastal veelgi aktiivsem olema. EKJA areneb vaid siis, kui kõik me koos lisaks saamisele ka ühisesse ettevõtmisesse panustame. Soovin teile kõigile head vana aasta lõppu ning rohelist ja edukat uut 2009. aastat!

Tõnis Meriste
EKJA juhatuse esimees

Küllastage EKJA kodulehte www.ekja.ee

KONTAKTID:

Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsioon
Lai 34, 10113 Tallinn
Tel: +372 627 6100
Faks: +372 627 6101
E-post: ekja@ekja.ee
www.ekja.ee

roheline trükis

Trükitud looduslike õlide ja väikude baasil valmistatud värvidega 100% taastoodetud paberile
Cyclus Offset, millele on omistatud Euroopa Ühenduse ökomärgis. ©Ecoprint 2008

ÜLEVADE EKJA JUUBELIKONVERENTSIST 26. AUGUSTIL 2008

Viire Viss, EKJA

26. augustil toimus Tallinnas Euroopa hotellis Eesti Keskkonnanjuhtimise Assotsiatsiooni 5. juubelikonverents, mille eesmärk oli tähistada EKJA 5. tegutsemisaastat ning anda ülevaade keskkonnanjuhtimise minevikust, olevikust ja tulevikust nii Eesti kui ka Euroopa tasemel.

Konverentsi avakõne pidas keskkonnaminister Jaanus Tamkivi, kes rõhutas riigi ja ettevõtjate koostöö vajadust keskkonnavaldkonnas. Näite selle kohta pakub 2008. a kevadel Keskkonnaministeeriumi (KKM) ja EKJA vahel sõlmitud vaba tahte leping, mis kohustab EKJA liikmeid parandama oma keskkonnategevust ja sellest KKM-i teavitama. Samas kohustab see Keskkonnaministeeriumi teavitama ja kaasama EKJA liikmeid õigusaktide muutmisel.

Harri Moora (SEI-Tallinn) andis ülevaate keskkonnanjuhtimise (eriti keskkonnanjuhtimissüsteemide rakendamise) minevikust, olevikust ja tulevikust, tuues esile, et keskkonnanjuhtimise üks uus suund ja kuum teema kogu maailmas on ettevõtte ühiskondlik vastutus, kus lisaks vastutustundlikule keskkonnategevusele on oluline tegeleda ka sotsiaalsete küsimustega.

Üks kahest Eruroopa Liidu keskkonnanjuhtimise ja -auditeerimise süsteemi (EMAS) rakendanud ettevõttest Eestis on AS Tal-

linna Vesi (ettekande tegi kvaliteedijuht Jana Kelus), kes ongi seadnud eesmärgiks arendada oma juhtimissüsteemi, töötades välja vastutustundliku ettevõtte kontseptsiooni. Peale selle kavatseb Tallinna Vesi hakata mõõtma oma süsiniku jalajälge, mis on kogu maailmas saamas populaarseks keskkonnahoidliku mõõtmise meetodiks.

Värvi tootja AS Eskaro esindaja Anni Turro tutvustas ettevõtte Euroopa Liidu ökomärgise kasutusõiguse taotlemist laevärvile Primo 2. AS Eskaro on esimene ja hetkel ainus ELI ökomärgise (ELI lilleke) kasutusõigusega ettevõtja Eestis. Kogu protsess võttis aega kaks aastat. Seejuures tegid muret ohutamate koostisainete hankimine ja nendega hea kattevõime tagamine ning katsete tegemiseks sobiva labori leidmine. Ökomärgisega värv on turul alates 2008. a kevadest ning aasta pärast tehakse kokkuvõtteid, kas ökomärgis on aidanud kaasa toote müügile ning kas tarbijad sellest lähitavaltselt oma valikuid teevad.

Huvitava ettekande tegi AS Ecoprindi juhataja Juhan Peedimaa, kes on rakendanud ettevõtte keskkonnategevuse parendamise kõikvõimalikke meetodeid alustades standardiseeritud keskkonnanjuhtimissüsteemi rakendamisest (ISO 14001) kuni Rohelise Trüki kaubamärgi arendamiseni ning öko-oloogilise jalajälje mõõtmiseni. Viimast pidas

Juhan Peedimaa heaks võimaluseks tuua esile kõige suurema keskkonnakoormusega tegevused ning neile siis lahendusi leida (nt ühiselt metsa istutada). Lisaks on ettevõtte oma uue tootmishoone ehitanud keskkonnahoidliku arhitektuuri/toimimise põhimõtetel (nt tuulegeneraatorid, päikesepatarei, murukatus) ning kõik töötajad panustavad keskkonnahoidlikku tegevusse.

AS Ecoprint (tol hetkel AS Triip) valiti eesti 2007. a keskkonnategijaks keskkonnanjuhtimise valdkonnas, tänu millele jõuti 2008. a Euroopa keskkonnaauhindade jagamisel keskkonnanjuhtimise valdkonnas kolme parima hulka. Sellist tunnustust ei ole ükski Eesti ettevõtte varem pälvinud.

EKJA liikmete, ettevõtjate ja riigiesindajate diskussioonipaneelis leiti, et ettevõtete vaba- tahtlik keskkonnategevus ning riigiga koostöö on vajalik, kuid samas oodatakse riigilt, et keskkonnahoidu panustavaid ettevõtteid rohkem tunnustataks ja eelistataks (nt riigihangete tegemisel). Kui hoidutaks üksnes karmide reeglite seadmisest ja kontrollimisest ning arendataks ettevõtjatega dialoogi, oleks võimalik märkimisväärselt parandada üleüldist keskkonnaseisundit ja tõsta kogu ühiskonna keskkonnateadlikkust.

Välisesinejateks olid rahvusvahelises Be-Smarter (www.be-smarter.eu) projektis osalejad. Projekti eesmärk on arendada uusi toetusmeetmeid ja IT-lahendusi, et keskkonnanjuhtimissüsteemide rakendamine väike- ja keskmise suurusega ettevõtetes oleks lihtsam. Näiteks on selleks projekti raames plaanis koolitada üle Euroopa ligi 100 keskkonnateksperti. Välisesinejad rõhutasid vajadust näidata ettevõtjatele, milline on keskkonnahoidlikumalt käitumise majanduslik efektiivsus. Keskkonnanjuhtimissüsteemide kasutamise vastu huvi õhutamisel peeti vajalikuks Eesti puhul rõhuda energiasäästumeetmetele, mis võimaldaksid ettevõtjatel oluliselt kulusid kokku hoida.

EKJA juubelikonverentsil osales üle 100 inimese, mis näitab huvi teema vastu.

Konverentsi ettekanded: <http://www.ekja.ee> (Tegevused/ EKJA konverents 2008)

EKJA konverentsi diskussioonipaneel. Vasakult Taimar Ala (KKM), Harri Moora (SEI-Tallinn), Jana Kelus (AS Tallinna Vesi), Juhan Peedimaa (AS Ecoprint), Anni Turro (AS Eskaro) ja Tõnis Meriste (Eesti Energia, EKJA juhatuse esimees)

EKJA POOLAS

Viire Viss, EKJA

EKJA-l on igal sügisel tavaks külastada mõnd välisriiki, et tutvuda teiste riikide ja nende ettevõtete keskkonnanjuhtimise olukorraga. Seekordne sihtkoht oli Poola, kus käidi 13.–15. oktoobril. Külastati Poola Keskkonnaministeeriumi, kolme ettevõtet ning jõuti tutvuda ka Varssavi linna traagilise ajaloo.

Poola Keskkonnaministeeriumis tutvustati Euroopa keskkonnanjuhtimise ja -auditeerimise süsteemi (EMAS) toimimist ja korraldust Poolas. Kuna Poola riik on nii suur (38 mln elanikku), siis erineb EMAS-i kohane registreerimine Eesti omast selle võrra, et pädeva asutuse kohustused on jagatud keskkonnaministeeriumi ja 16 provintsi valitsuse vahel. Praegu on Poolas kokku 14 EMAS-ettevõtet. Nii nagu Eestis, ei ole ka Poolas suudetud ettevõtetele välja töötada nn meelitusmeetmeid, et EMAS-i rakendamist paremini motiveerida, kuid Keskkonnainspektsiooni esindaja tutvustas ettepanekut, mille kohaselt EMAS-i kohaselt registreeritud ettevõtteid kontrollitaks harvem.

Külastatud ettevõtetest oli oma tegevusalalt kõige huvitavam Poola rahvuslik münditehase – Mennica Panstwowa. Ettevõtte

rajati juba 1766. aastal ning toodab kõikvõimalikke metallrahasid, mälestusmedaleid, aumärke jms. Münditehas on rakendanud integreeritud (s.h keskkonnanjuhtimis-) süsteemi, mis toimib võrgupõhiselt. Meil lasti ka ümber rahapaja seista, kuid Poola kümnekrossiseid näppida ei tohtinud, rääkimata Armeenia riigi tellitud kilogrammiraskustest kullast mälestusmedaljonidest. Üks suurimaid keskkonnamuresid on ettevõtte jaoks müra, mille kohta esitatakse ka kaebusi (tehas asub linna keskel), kuid seni on müra jäänud lubatud normide piiridesse. Ettevõtte suhtleb aktiivselt läheduses olevate korteriühistutega ning korraldab neile teabepäevi.

Külastati ka teehitusettevõtet PBDM, kes on rakendanud Euroopa Liidu keskkonnanjuhtimise ja -auditeerimise süsteemi (EMAS)

Näiteid Mennica Panstwowa toodangust

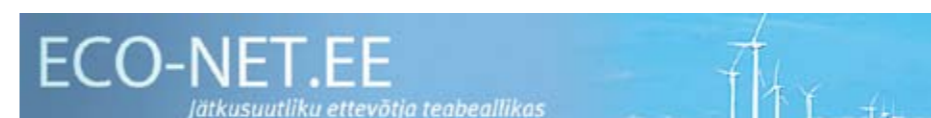
kohase keskkonnanjuhtimissüsteemi. Miks EMAS? Sellele küsimusele vastas ettevõtte arendusjuht, et see on loogiline samm ISO 14001 süsteemi edasiarendamisel, annab konkurentsieelise Euroopa turul ning on soodustanud Euroopa Liidu raha taotlemist. Erinevalt Eesti teehitusettevõtetest on Poola asfalditehased n-ö paiksed (teoreetiliselt siiski ka liigutatavad). Ringkäigul sellise tehase territooriumil mainis üks EKJA liikmest sertifitseerimisettevõtte esindaja, et nii puhast ja korras tootmisala on Eestis raske leida...

Väga sümpaatse mulje jättis ka Vattenfall Groupi kuuluv energiaettevõtte Vattenfall Heat Poland, kes on Poola suurim soojatootja (2007. aastal 27% Poola kogutoodangust, 10,7 TWh) ja seitsmes elektritootja (3%, 3,8 TWh). Kuna ettevõtte kuulub Rootsi ettevõtte kontserni, siis tulevad sealt ka nõuded keskkonna ja ühiskondliku vastutusega seotud tegevustele. Ettevõtte olulisemad keskkonnaaspektid on CO₂ ja teiste saasteainete emissioon õhku, jahutusvee kasutus, loodusressursside kasutus, reovee teke, jäätmed ja mürateke. Ettevõttel on kindel plaan rakendada EMAS-kohast keskkonnanjuhtimissüsteemi, et demonstreerida oma keskkonnategevusi avalikkusele.

Reisi aitas korraldada EKJA-taoline Poola organisatsioon – Polish Forum ISO 14000, kelle liikmeid oleme lahkelt lubanud järgmisel aastal Eestis võõrustada.

EKJA liikmed energiaettevõttes Vattenfall ringkäigul

UUDISEID EUROOPAST UUDISEID EUROOPAST UUDISEID EUROOPAST

EUROOPA LIIDU PARIMAD EMAS-ETTEVÕTTED

24. november 2008

20. novembril toimus Brüsselis Euroopa Liidu keskkonnanjuhtimise ja -auditeerimise süsteemi (EMAS) 2008. aasta konkursi võitjate autasustamistseremonia.

Konkursil saavad osaleda ainult EMAS-kohaselt registreeritud

organisatsioonid (üle 4000). Sel aastal osales konkursil 32 organisatsiooni 13 Euroopa Liidu liikmesriigist. Võitjate väljaselgitamisel keskenduti nende tegevuste edukuse hindamisele, mis on seotud kasvuhooenergia vähendamise, energiasäästu ja energiatõhususega. Võitjad kuulutati välja viies kategoorias.

Mikroettevõtetest (alla 10 töötaja) võitis Kreuzackeri Evangeelne kirik Saksamaalt, kes sai auhinna energiasäästumeetmete ning taastuvate energiaallikate (päikeseenergia elektri ja puidupelletid sooja tootmiseks) kasutamise eest.

Väikeettevõtetest (10–49 töötajat) sai auhinna Itaalia energiaettevõtte Pangea Green Energy s.r.l., kes toodab energiat taastuvatest energiaallikatest (k.a biogaas).

Keskmise suurusega ettevõtetest (50–249 töötajat) autasustati Belgia katusematerjalitootjat Imperbel/Derbigum, kes uute tehnoloogiate ja materjalide (veekindlad membraanid) kasutamisega on vähendanud CO₂-heidet 30% võrra.

Suureettevõtetest (250 ja enam töötajat) võitis Rootsi suurimaid piimatootjaid Milko, kes on seadnud endale eesmärgi vähendada CO₂-heidet 10 aasta jooksul 25% võrra ning on selle saavutamiseks võtnud mitmeid energiasäästumeetmeid (nt kaugküte ja biogaasi kasutamine).

Avaliku sektori organisatsioonidest oli parim Suurbritannia Lääne-Yorkshire'i Kirkleesi kohalik omavalitsus, kes on võtnud kohustuse vähendada kasvuhooenergia emissiooni ja rakendanud energiasäästumeetmeid (nt smart-mõõturite kasutamine).

Loe lähemalt: www.emasawards.eu

BRÜSSELI ETTEPANEK LAIENDADA EÜ ENERGIAMÄRGISTUSE* RAKENDUSALA

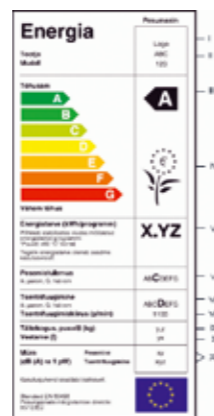
24. november 2008

Euroopa Komisjon plaanib laiendada Euroopa Ühenduse energiamärgistuse nõudeid, mida siiani on kohaldatud vaid kodumajapidamises kasutamiseks mõeldud seadmetele, kõigile märkimisväärselt energiat tarbivatele toodetele. Eelnõus näeb Euroopa Komisjon ette, et tulevikus tohib avalik sektor hankida vaid teatud energiatõhususe klassi kuuluvaid tooteid. Komisjon soovib laiendada 1992. aastal vastu võetud energiamärgistuse direktiivi ulatust energiat tarbivatele toodetele ka tööstus- ja kaubandussektoris (siiani on energiamärgistuse nõudeid kohaldatud vaid kodumajapidamisseadmetele).

Komisjoni teine ettepanek on koostada reeglid sellistele energiatarbega seotud toode-

tele, mis ise energiat ei tarbi, kuid mõjutavad seda oluliselt (nt aknad). Nõudeid pruugitud toodetele ja sõidukitele ei ole plaanis direktiivi lisada. Eesti sellekohane õigusakt, mis reguleerib energia ja muude ressursside tõhusama kasutamise eesmärke, on 2003. aastal vastu võetud seadmete energiatõhususe seadus.

*Energiamärgis on seadme energia- ja muude ressursside tarbimist iseloomustav teave.

REACHI RAKENDAMINE ON TEKITANUD ÜLEKOORMUSE HALDUSSÜSTEEMIS

Euroopa Liidu uue kemikaalipoliitika rakendamiseks välja töötatud määrus, mida tuntakse REACH-määruse nime all (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1907/2006, 18. detsembrist 2006), käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (*Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals – REACH*). Määruse väljatöötamisega loodi Euroopa Kemikaaliagentuur (ECHA).

REACH-määruse kohaselt algas kemikaalide kohustuslik eelregistreerimine 1. juunil 2008 ning lõpeb 1. detsembril 2008. Eelregistreerimise eesmärk on soodustada andmete jagamist sama ainet registreerida soovivate ettevõtjate vahel, et vältida katsete kordamist, eriti loomkatsete osas, ning vähendada registreerimiskulusid. Ettevõtja peab koguma ja hindama nõutud teavet, kusjuures teabe maht oleneb aine kogusest ja aine ohtlikest omadustest. Üks hindamise tüüp on toimikute (terviklikkuse) hindamine. Seda teeb Euroopa Kemikaaliagentuur, kes kontrollib esitatud toimikute nõuetele vastavust ning tootjate tehtud ettepanekuid uuringute/testimiste läbiviimiseks. Muret teeb asjaolu, et REACHI IT-süsteem ei suuda hallata kasvavat hulka eelregistreerimistoimikuid, mida ettevõtteid on sisse andnud. Viimase kuue nädala jooksul kasvas kemikaaliagentuurile saadetud eelregistreerimistoimikute arv pea poole võrra, kuna tootjad saavad informatsiooni oma toodete kohta viimasel hetkel, kartes, et nende tooted võidakse ELi turul keelustada, juhul kui nad ei pea kinni REACH-määrusega seatud eelregistreerimise tähtajast (1. detsember). Vastavalt kemikaaliagentuuri avaldatud vahearuanale on tänaseks eelregistreeritud enam kui 50 000 ainet.

Lisateave: <http://ec.europa.eu/enterprise/reach>

UUT KESKKONNAÕIGUSAKTIDES (JUUNI – OKTOOBER 2008)

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnanjuhtimissüsteemi seaduse muutmise seadus võeti vastu 19. juunil 2008 ning see jõustus 1. augustil 2008. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnanjuhtimissüsteemi seadus võeti vastu 2005. aasta veebruaris ning see sätestab eeldatava keskkonnamõju hindamise õiguslikud alused ja korra, keskkonnanjuhtimise ja -auditeerimise süsteemi korralduse ning ökomärgise andmise õiguslikud alused eesmärgiga vältida keskkonnakahju. Kehtestatakse ka vastutus seaduse nõuete rikkumise korral. Mitmeid muudatusi ja täiendusi tehti paragrahvis 6 (“Olulise keskkonnamõjuga tegevus”). Näiteks määratletakse nüüdsest olulise keskkonnamõjuna põhjavee võtmine vähemalt 10 miljonit kuupmeetrit aastas (eelnevalt oli see määr üle 200 000 kuupmeetri aastas). Samas paragrahvis asendub turba kaevandamise kindel piirmäär (turba kaevandamine suuremal kui 150 hektari suurusel alal) “turba mehhaniseeritud kaevandamisega”. Seaduse sõnastust muudeti ja täiendati ka paragrahvides 10 (“Keskkonnamõju hindamise järelvalvaja”), 11 (“Keskkonnamõju hindamise algatamine ja algatamata jätmine”), 12 (“Keskkonnamõju hindamise algatamisest ja algatamata jätmisest teatamine”), 15 (“Keskkonnamõju hindamise litsents”), 16 (“Keskkonnamõju hindamise programmi avalikustamine”), 20 (“Keskkonnamõju hindamise aruanne”), 29 (“Natura 2000 võrgustiku ala mõjutava

tegevuse keskkonnamõju hindamise erisus”) ja 56 (“Seaduse rakendamine”).

Keskkonnavastutuse seaduse (vastu võetud 2007. aasta novembris) §9 lõike 2 alusel kehtestati 2008. aasta 11. juulil määrus nr 32 “**Keskkonnakahju ja kahju ohtu puudutavate andmete loetelu**”. Keskkonnavastutuse seadus reguleerib keskkonnale tekitatava kahju vältimist ja heastamist lähtudes põhimõttest, et saastaja maksab. Uus määrus kehtestab selliste andmete loetelu, mis keskkonnakahju või kahju ohtu tekkimise korral esitab kahju tekitaja keskkonnateenistusele viivitamata. Määruses keskkonnakahju suhtes sätestatud kohaldatakse ka kahju ohtu korral. Määrusega kehtestatakse andmed, mis on seotud elupaigale, liigile või kaitstavale alale tekitatud kahjuga ning veele ja pinnasele tekitatud kahjuga.

Jäätmeseaduse §26 lõigete 3 ja 8 alusel kehtestati 7. augustil 2008. aastal määrus nr 124 “**Patariidest ja akudest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad**”. Määrust kohaldatakse jäätmeseaduse §25 lõike 3 punktis 1 nimetatud patariidetele ja akudele, sõltumata nende turule laskmise ajast, ning patariidest ja akudest tekkinud jäätmetele. Samuti kohaldatakse määrust elektri- ja elektroonikaseadmetesse

ning mootorsõidukitesse paigaldatud patariidetele ja akudele.

Jäätmeseaduse §6 lõike 2 alusel kehtestati 11. septembril 2008. aastal määrus nr 138 “**Vabariigi Valitsuse 6. aprilli 2004. a määruse nr 103 «Jäätmete ohtlike jäätmete hulka liigitamise kord» muutmise**”. 2004. aasta määruses sõnastati ümber §5 (“Kemikaaliseaduse rakendamine ohtlike jäätmete liigitamisel”) lõiked 1, 2 ja 3. Samuti muudeti jäätmeseaduse alusel 18. septembril 2008 Vabariigi Valitsuse 26. aprilli 2004. aasta määrust nr 121 “**Ohtlike jäätmete käitlulitsentsi andmise, muutmise ja kehtetuks tunnistamise menetluse käigus läbiviidavate menetlustoimingute tähtajad, litsentsi taotlemiseks vajalike andmete loetelu ja litsentsi vorm**”.

21. oktoobri 2008. aastal kinnitas Riigikogu “**Põlevkivi kasutamise riikliku arengukava 2008–2015**”. Sellega seonduvalt võeti 23. oktoobril 2008. aastal vastu “**Maapõueseaduse ja säästva arengu seaduse muutmise seadus**”. Maapõueseaduses kehtestati põlevkivi aastaseks kaevandamismääraks 20 miljonit tonni ning säästva arengu seaduse §6 lõige 3 muudeti ja sõnastati järgmiselt: “Taastumatu loodusvara aastased kasutusmäärad kehtestab Vabariigi Valitsus, välja arvatud põlevkivi aastane kaevandamismäär, mis kehtestatakse maapõueseadusega”.

EESTI KESKKONNAJUHTIMISE ASSOTSIATSIOONI LIIKMED

Eesti Keskkonnanjuhtimise Assotsiatsiooni liikmeskond koosneb tegevliikmetest ja toetajaliikmetest. Tegevliige on ettevõtlusega tegelev juriidiline isik, riigiasutus või omavalitsus, kes tunnistab ja järgib assotsiatsiooni põhikirja ning maksab liikmemaksu. Tegevliikmel on üldkoosolekul hääleõigus.

Toetajaliige on juriidiline või füüsiline isik, kes on huvitatud assotsiatsioonis aktiivselt või passiivselt tegutsemisest ja osalemisest ühisüritustel. Toetajaliikmel ei ole üldkoosolekul hääleõigust, kuid ta maksab liikmemaksu. Liikmeks astumise infot leiab EKJA kodulehelt.

Tegevliikmed

AS Kunda Nordic Tsement*, AS Eesti Raudtee*, YIT Ehitus*, AS EKSEKO*, AS Eesti Energia*, ELLE OÜ*, AS Tallinna Vesi*, Cleanaway Eesti AS*, AS Tallinna Sadam*, Langham OÜ*, Ragn-Sells AS, Bureau Veritas Eesti OÜ, Riigimetsa Majandamise Keskus, maxit Estonia AS, AS Irbistero, OÜ J. R. Technoconsult, AS Teede REV-2, AS Rakvere Lihakombinaat, Elcoteq Tallinn AS*, Stoneridge Electronics AS, AS Enprima Estivo, Det Norske Veritas Eesti OÜ, Tallinna Prügila AS, VSA Eesti OÜ, Lloyd's Register EMEA Eesti filiaal, AS Eesti AGA.

Toetajaliikmed

ABB AS*, SEI-Tallinn*, Kertu-Liisa Terk*, Olavi Tammemäe*, Eike Riis, OÜ Hendrikson & Ko, AS TALTER, AS ELTEK, Alexander Efremov, AS K&H, OÜ TJO Konsultatsioonid, Ants Tammepuu, Anni Turro, AS ASPI, AS JALAX, Peeter Saks, AS ORTO, AS Mistra-Autex, Lembit Lait, AS ESTKO, Peep Pobbul, Rein Hunt, Celander Ehitus, AS Metrosert, AS Tallinna Lennujaam, AS Estonian Cell, AS Kuusakoski.

*Asutajaliikmed

KONKURSS „KESKKONNATEGIJA 2008“

Kadri Tomingas, Keskkonnaministeeriumi keskkonnakorralduse büroo spetsialist

“Keskkonnategija” konkursi eelkäija on Keskkonnaministeeriumi korraldusel aastatel 2001, 2003 ja 2005 toimunud konkurs “Keskkonnasõbralike ettevõtete TIPP”, kus selgitati välja kõige keskkonnasõbralikumad organisatsioonid. 2008. aastal toimub konkurs viiendat korda ja sellest teist korda “Keskkonnategija” nime all.

“Keskkonnategija” konkurs on Keskkonnaministeeriumi korraldatava konkursi “Aasta Keskkonnategu” üks kategooria.

2008. aasta konkurs on läbi ning võitjad valitud. “Keskkonnategija 2008” konkursile sai kandideerida neljas valdkonnas: kesk-

konnujuhtimine, keskkonnasõbralik toode või teenus, keskkonnasõbralik protsess ja keskkonnanalane rahvusvaheline koostöö. Üks organisatsioon võis kandideerida korraga mitmes valdkonnas.

Osalemiseks tuli täita vastava valdkonna ankeet, mille sai Keskkonnaministeeriumi kodulehelt ning saata see postiga või e-postiga ministeeriumi. Infot konkursi kohta jagasime pressiteadete, EKJA kodulehe, Eesti Päevalehe ning otsepostituse (nt erialaliidud ja -selsid, ettevõtete ühendused jmt) kaudu.

Tänavusel “Keskkonnategija” konkursil kandideeris kolmes valdkonnas kokku 10 kandidaati. Keskkonnajuhtimise valdkonnas AS Ecoprint. keskkonnasõbraliku toote või teenuse valdkonnas AS Eskaro, Ecocleaner Sillamäe OÜ, Roadservice OÜ/Infokaitse-süsteemide OÜ, AS Ecoprint ning OÜ Paikre. Keskkonnasõbraliku protsessi valdkonnas Paekivi toodete Tehase OÜ, OÜ Silbeti Plokk, AS Epler&Lorenz ja AS Ökosil.

Kandidaate hindas 7-liikmeline hindamiskomisjon Keskkonnaministeeriumi keskkonna-

korralduse asekanter Harry Liivi juhtimisel. Lisaks ministeeriumi spetsialistidele osalesid Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsiooni, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja, Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsiooni ja Keskkonnainspektsiooni esindajad.

Otsustamisel lähtus komisjon keskkonnatehnoloogilisest innovatsioonist, jätkusuutlikkusest, kandidaadi vastavusest etteantud kriteeriumitele ning valdkondade kriteeriumitele jne. Keskkonnasõbraliku toote või teenuse valdkonnas oli näiteks oluline sotsiaalne ja majanduslik tõhusus, võimaluse korral olemusringi hindamise lõpptulemus, sisendressursi efektiivsus ja keskkonnamõju kahanemine, kvaliteet, teadmiste levitamine ja pühendumus.

Komisjon andis kandidaatidele hindeid ühisarutelu käigus. Ette oli valmistatud hindamistabel, kus kandidaatide kriteeriumitele vastavust hinnati ühest kolmeni (3 – maksimum, 1 – miinimum). Erinevatele kriteeriumitele antud hinnad liideti ning selle tulemusena selgusid iga kategooria võitjad.

“Keskkonnategija 2008” märgise pälvisid:

AS Ecoprint tervikliku keskkonnajuhtimissüsteemi juurutamise ja keskkonnasõbraliku trükiteenuse Roheline Trükis eest.

OÜ Silbeti Plokk poorbetonist seinaplokkide tootmise eest, mille tehnoloogia vähendab loodusliku savi ja lubjakivi kasutamist, sest taaskasutatakse elektritootmisest ülejäänud põlevkivituhka.

Juhan Peedimaa ASist Ecoprint võtmas vastu Keskkonnategija 2008 aubinda.

Keskkonnategijatena pälvisid aukirja:

AS Eskaro esimese Eestis EÜ ökomärgisega pärjatud toote (laevärv Primo2) väljatöötamise eest.

AS Ökosil Sillamäe radioaktiivsete jäätmehoidla saneerimisprojekti eest, mis on Eestis unikaalne ja kus kasutati parimat võimalikku tehnikat.

“Keskkonnategija” konkursi ning ka Euroopa konkursi kohta on teave Keskkonnaministeeriumi kodulehel aadressil <http://www.envir.ee/keskkonnategu>

UURING KESKKONNAJUHTIMISSÜSTEEMIDE RAKENDAMISEST EESTIS

Karin Kilk, SEI-Tallinn

2008. aasta sügisel tegi SEI-Tallinn Keskkonnaministeeriumi tellimisel uurimistöö pealkirjaga “Eestis rakendavate keskkonnajuhtimissüsteemide analüüs”. Uuringu eesmärk oli anda ülevaade sellest, mis on Eestis keskkonnajuhtimissüsteemide (KKJS) edendamiseks tehtud (kirjeldati projekte) ning millised on ettevõtete KKJSide rakendamise kogemused (tehti analüüs).

Töö käigus uuriti, mida ettevõtte on KKJSide rakendamisega seoses kogenud ja õppinud (sh nende arvamus eelistest, puudustest) ning missugused on nende edaspidised plaanid ja ootused. Selgitati välja ja analüüsiti ettevõtete arvamus ja ettepanekuid KKJSide juurutamise edendamiseks ning uuriti KKJS-alase nõustamis- ja sertifitseerimisteenusega seotud küsimusi.

Uuringu tulemused põhinevad eelkõige ettevõtete küsitlusel. Küsitleti ISO 14001 standardi kohaselt sertifitseeritud ettevõtteid (102), KKJSi rakendavaid või seda teha kavatsevad ettevõtteid (31), EMAS-registreeritud (2) ja seda rakendada üritanud ettevõtteid (14) ning nõustamis- (4) ja sertifitseerimisteenust (5) pakkuvaid ettevõtteid. Ettevõtete osalemine küsitlustes oli aktiivne, mis viitab teema aktuaalsusele.

Keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamises Eestis on viimase 10 aasta jooksul mänginud suurt rolli mitmed projektid, mille abil on eelkõige tõusnud nii ettevõtete, ametkondade kui organisatsioonide KKJS-alane teadlikkus. Olulisemaid projekte on rahastanud Taani, Soome ja Hollandi riik ning Euroopa Liit.

Uuringust selgus, et KKJSi ettevõttes rakendamise olulised põhjused on õigusaktide nõuetele vastavuse tagamise kohustus, maine tõstmise vajadus, keskkonnasõbraliku tunnetamine, juhtkonna või ematöötajate poliitikat tulenevad nõuded (nt EMASi rakendamise soovi osas), klientide või äripartnerite nõudeid ning ressursside säästlik kasutamine ja keskkonnakulude vähendamine. Rakendatud KKJSiga ollakse üldiselt rahul ning tunnustatakse sellest saadud kasu. Suurima kasuna märgiti kõige enam ettevõtte maine parandamist. Kasu on saadud ka võimalike riskide/õnnetuste

vältimise, konkurentsivõime suurenemise ja klientide rahulolu ning üldise juhtimise paranemise näol.

Peamiste takistusena KKJSi rakendamisel nimetasid nii ISO 14001 standardi kohaselt sertifitseeritud kui KKJSi alles rakendavad ettevõtted ajapuudust. Samuti nähti kitsaskohtadena riigi toe (sh finantstoetused) ebapiisavust ning liigset bürokraatiat. Oluliseks takistuseks ei peetud pädevate konsultantide puudumist ega seda, et ettevõttel puudub üldine vajadus KKJSi rakendada.

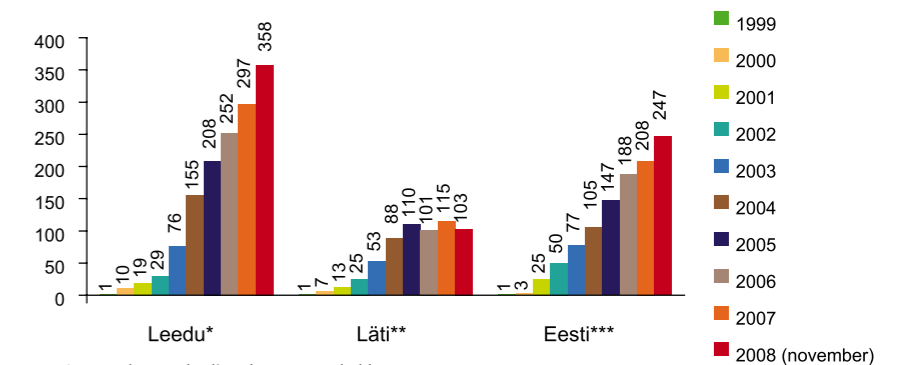
Muuhulgas uuriti ettevõtete edaspidiseid plaane seoses KKJSi rakendamisega. Vastanutest pea pooled kavatsesid rakendada KKJSi edasi arendada ja teine pool plaanib rakendada KKJSi olemasoleval tasemel hoida. Kõigest paar vastanud ettevõtetest

kavatseb KKJSist loobuda. Loobumise põhjus on raha- ja ajapuudus.

Uuriti ka ettevõtete vajadusi KKJSi rakendamisel. Vajalikuks peetakse nii koolituste/nõustamise, finantstoetuse kui juhendamaterjalide olemasolu. Olulisemaks pidasid nimetatud vajadusi need ettevõtted, kes on KKJSi alles rakendamas või kavandavad seda teha. Küsitlustest selgus, et ettevõtted peavad koolitusi/nõustamist vajalikuks eelkõige õigusaktide nõuete vastavuse tagamiseks ja keskkonnatehnoloogiaalase teabe saamiseks.

Uurimistöö täpsemad tulemused on kättesaadavad Keskkonnaministeeriumist ja Säästva Eesti Instituudist. Tulemusi kasutatakse keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamise edendamiseks vajalike lahenduste ja meetmete väljatöötamiseks.

ISO 14001 juurutatud ettevõtete arv Balti riikides (1999–2008 november)

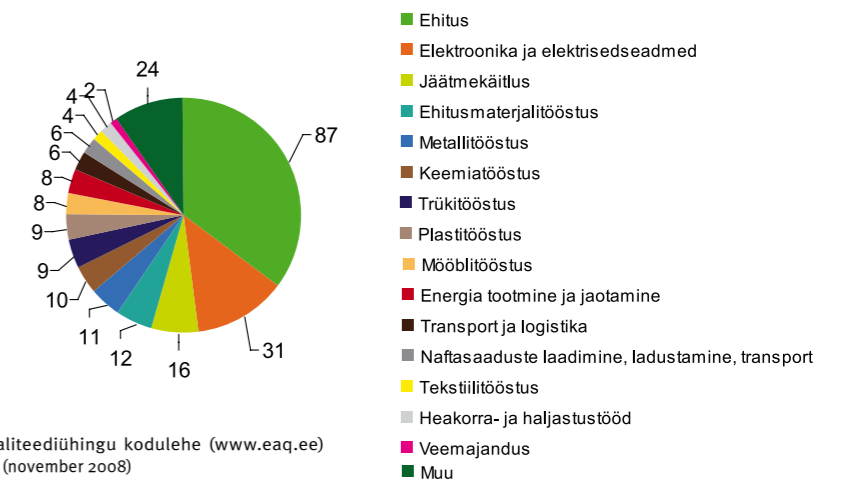

* Leedu Standardinõukogu: www.lsd.lt

** Läti Kvaliteediühing: www.lka.lv

*** Eesti Kvaliteediühing: www.eaq.ee

ISO 14001 sertifikaadid tegevusalade kaupa Eestis

Eesti Kvaliteediühingu kodulehe (www.eaq.ee) andmetel (november 2008)

MIS TEHTUD, MIS TEOKSIL

26. augustil toimus EKJA 5. tegevusaastale pühendatud juubelikonverents “Keskkonnajuhtimine – quo vadis?” Konverentsil anti ülevaade nii Eesti kui ka Euroopa keskkonnajuhtimise hetkeseisust ning riigi rollist keskkonnajuhtimise edendamisel. Vt artikkel lk 2.

13.-15. oktoobrini toimus EKJA külastusreis Poola, Varssavisse. Külaskäigul kohtuti Poola keskkonnaministeeriumi ja -inspektsiooni esindajatega ning külastati ettevõtteid, et saada ülevaade Poola keskkonnajuhtimise hetkeseisust. Vt artikkel lk 3.

11. novembril toimus EKJA poolt korraldatava keskkonnajuhtimissüsteeme tutvustava koolitussarja esimene koolitus venekeelsele töötajaskonnale. Käsitleti peamiselt keskkonnaga seotud õigusaktide nõudeid ettevõtetele. Ettekanded (vene keeles) on kättesaadavad EKJA kodulehel. Koolitussarja toetab Keskkonnainvesteeringute Keskus. Järgmised koolituspäevad toimuvad 27. jaanuaril ja 5. märtsil (vt infot allpool).

28. novembril toimus EKJA korraline seminar, kus tutvustati keskkonnatasude kontseptsiooni koostamise arenguid ning suurtööstuse ressursisäästlikkusele suunamise ja keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamise uuringuid. Ettekanded on saadaval EKJA kodulehel www.ekja.ee.

27. jaanuaril toimub Jõhvis EKJA korraldatava keskkonnajuhtimissüsteeme tutvustava koolitussarja teine koolituspäev venekeelsele töötajaskonnale. Teema on keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamine – keskkonnaaspektide määratlemine, keskkonnategevuskava koostamine ja elluviimine, protseduuride ja juhendite koostamine jms.

5. märtsil toimub Tallinnas sama koolitusseminari raames kolmas (viimane) koolitus, mille teema on keskkonnajuhtimissüsteemi toimimise kontroll ja siseaudiitorite koolitus.

UURINGUD

2008. aastal tehti mitmeid olulisi keskkonnajuhtimisega seotud uurimustöid:

- “Suurtööstuse ressursisäästlikkusele suunamine ja senise töö tulemuslikkuse aruande koostamine” tulemused. Tellija: Keskkonnaministeerium, töö läbiviija: EKJA.
- “Eestis rakendatavate keskkonnajuhtimissüsteemide analüüs”. Tellija: Keskkonnaministeerium, töö läbiviija: SEI-Tallinn.
- “Keskkonnatehnoloogilise innovatsiooni perspektiivisuundade ja pakutavate lahendite rakendusvalmiduse hindamine” Tellija: Keskkonnaministeerium, töö läbiviija: HeiVäl Consulting.
- “Eestis tekkinud olmejäätmete koostise ja koguste analüüs” projekti raames valmis kaks aruannet (segaolmejäätmete ja pakendijäätmete kohta). Tellija: Keskkonnaministeerium, töö läbiviija: SEI-Tallinn.
- “Ökomärgisega toodete müüjate ja müügikohtade uuring”. Tellija: Keskkonnaministeerium, töö läbiviija: SEI-Tallinn.

TRÜKISED

2008. aasta lõpus antakse Keskkonnaministeeriumi tellimisel välja neli uuendatud pakendijäätmete ja probleemtoodete juhendmaterjali:

- Pakenditeatmik (lühülevaade pakendi- ja pakendijäätmetealastest õigusaktidest ning selgitusi nende nõuete täitmiseks)
- Pakendijäätmete käitluse juhendmaterjal kohalikele omavalitsustele
- Pakendijäätmete käitluse juhendmaterjal pakendiettevõtjatele
- Juhendmaterjal elektroonikaromu, romusõidukite, vanarehvide ning patarei- ja akujäätmete käitlemiseks (lühülevaate õigusaktide nõuetest ja selgitusi nende nõuete täitmiseks)

Trükiseid täiendas SEI-Tallinn